
Förrehabilitering på Kävesta folkhögskola 2009-2014

Kävesta folkhögskola
ÖREBRO LÄNS LANDSTING

697 94 SKÖLLERSTA • TELEFON 019-602 49 50 • FAX 019-23 08 02

E-POST kavesta.fhsk@folkbildning.net • HEMSIDA www.kavesta.fhsk.se

---

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Innehållsförteckning	1
Sammanfattning	3
Resultat	3
Aktivitetsens utveckling och utveckling	3
Implementering.....	3
1. Mål och Målgrupp	4
1.1 Målgruppen för förrehabilitering innefattar deltagare, personal och ledning	4
1.2 Mål för aktiviteten, samverkan och implementering	4
2. Omvärldsförändringar	5
2.1 Ändringar i myndigheternas regelverk	5
3. Resursfördelning	6
4. Förändringar i arbetsmetod	7
4.1 Tidigare målformuleringar.....	7
4.1.1 Kommentarer till förändringar av mål	7
4.1.2 Målgruppen.....	8
4.2 Folkhögskolans arbetssätt	8
4.2.1 Samarbete med Karlskoga folkhögskola	9
4.3 Förskjutning från skola till hälsa och personlig utveckling	9
4.4 Schemaändringar har förbättrat förutsättningar för deltagarna	9
4.5 Färre lärare ger bättre upplägg	10
4.6 Från klassrum till eget aktivitetshus	10
5. Deltagare	11
5.1 Avbrott.....	11
5.2 Försörjningsstöd och Försäkringskassan vanligaste remitenterna	12
5.2.1 Diagram över andel antagna per myndighet	12
5.2.2 Tabell över myndighetsfördelning utifrån deltagare som slutförd och antagits	13
5.3 Varierande ålder och bakgrund	13
5.4 Rekrytering	13
5.4.1 Informationsmöten ger bättre förutsättning att delta	13
5.4.2 Resorna till Kävesta.....	14
5.4.3 2010 kommer Arbetsförmedlingen och Sydnärke med	14
5.4.4 Ökat antal platser.....	14
5.4.5 Lågt eller lagom söktryck.....	14
5.5 Resultat	14
5.5.1 Tabell och diagram över deltagarnas vidare planering efter slutförd aktivitet	15
5.5.2 Försteg och Arbetslivsinriktad rehabilitering, är de vanligaste stegen efter förrehabilitering.	16
5.5.3 Behov av att delta två terminer.....	16
5.5.4 Osäker vidare planering.....	17
5.5.5 Svårt att jämföra resultaten mellan grupperna	17
5.6 Utvärderingar från vt10-vt14	18
6. För personalen -genomförande och process	20

6.1 Arbetsätt och metod	20
6.1.1 Arbete med att definiera verksamheten	20
6.1.2 Utvecklingsarbete och projektledning	20
6.1.3 Att möta en målgrupp som inte mår bra	20
6.1.4 Fortbildning för att möta personer med funktionsnedsättning och psykisk ohälsa	21
6.1.5 Samarbete med andra skolor.....	21
6.1.7 Samarbete med myndigheterna	22
7. För personalen -resultat och effekt.....	23
7.1 Utvecklad kompetens hos Kävesta	23
7.2 Aktivitet som ger effekt för deltagare, men inte för myndigheten.....	23
7.2.1 Självvärderingarna bidrog till att Förrehabilitering förtydligades	23
7.3 Goda resultat i nationella utvärderingen	23
8. För organisationen -projektets förutsättningar.....	24
8.1 Starten av Förrehabilitering	24
8.2 Styrgruppen	24
8.3 Nationell styrgrupp och nationell projektsamordnare	24
8.4 Myndigheternas förutsättningar för samverkan	24
8.5 Samordningsförbund som finansiär	25
8.6 Implementering.....	25
8.6.1 Motioner, framställan och interpellationsdebatt som påverkansarbete.....	25
9. För organisationen -genomförande och process.....	26
9.1 Erfarenhetsutbyte	26
9.2 Uppföljningar av Förrehabilitering	26
9.2.1 SUS.....	26
9.3 Deltagarnas behov av att delta två omgångar	26
10. För organisationen - resultat och effekt	28
10.1 Definition och genomförande av förrehabilitering	28
10.2 Aktiviteter	28
10.3 Deltagarnas resultat	28
10.4 Samarbete med myndigheterna förbättrar deltagarnas rehabilitering	29
10.5 Deltagarnas rehabilitering före myndigheternas samverkan.....	30
10.6 Implementering.....	30
10.7 Kävestas slutord.....	30
Bilaga 1 Definition av Förrehabilitering på Kävesta	32
Bilaga 2 Källor för inspiration	34
Bilaga 3 Resultat Sydärke	36

SAMMANFATTNING

Förrehabilitering har bedrivits på sammanlagt 11 folkhögskolor sedan 2009. På Kävesta kallades aktiviteten först Kävestaprojektet och sedan 2012 för Förrehabilitering på folkhögskola. Sedan 2009 har 12 gruppaktiviteter genomförts fram till och med sommaren 2014.

RESULTAT

Totalt har 191 personer antagits till Förrehabilitering på Kävesta. 174 personer har påbörjat aktiviteten och 133 personer har slutfört Förrehabilitering. Av de 133 personer som slutfört Förrehabilitering har 100 av dem (75%) en planering om att gå vidare till arbetslivsinriktad rehabilitering, arbete, studier eller ytterligare försteg.

Utifrån deltagarnas utvärderingar ser vi att aktiviteten höjt livskvaliteten och upplevts viktig och stärkande i deltagarnas rehabilitering. Då 75% har en planering om att gå vidare efter Förrehabilitering uppfyller vi våra mål om att 60% ska gå vidare till arbetslivsinriktad rehabilitering.

AKTIVITETENS UTVECKLING OCH UTVECKLING

Aktiviteten har utvecklats under åren och innehåller i stora drag rörelse, skapande och arbete kring sin egen hälsa och utveckling. Folkhögskolans bemötande, fysiska och sociala miljö, samt den egna gruppen utgör viktiga faktorer för deltagarnas upplevda livskvalitet och aktivitetens goda resultat. Vi som skola upplever att de justeringar vi gjort genom åren i upplägg, bemanning, schema och innehåll gör att Förrehabiliteringen är som bäst just nu när vi avslutar.

IMPLEMENTERING

Sedan starten har implementeringsarbete bedrivits främst nationellt med målet att regeringen ska avsätta pengar för aktiviteten och att folkhögskolan ska vara utförare av den. Mycket kontakter och påverkansarbete har skett, mest framträdande är:

- motioner om Förrehabilitering från C, Kd, M, Fp, S
- en framställan från Folkbildningsrådet, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan
- en interpellationsdebatt mellan Kävestas kontaktpolitiker Eva-Lena Jansson (S) som sitter i socialförsäkringsutskottet och Elisabeth Svantesson (M) som är arbetsmarknadsminister.
- ett brev från de rektorer på de folkhögskolor där Förrehabilitering bedrivits

Implementeringsarbetet har inneburit mycket väntan på olika besked och lösningar och därmed en osäkerhet för rekrytering av deltagare och skolans planering.

Samordningsförbundet i Lekeberg / Örebro har funnit där som backup och finansierat aktiviteten, även efter de tre tänkta projektåren som vi först beviljades pengar för.

Verksamheten är beroende av stadigvarande finansiering, vilket gör att just nu finns inte förutsättningarna för att bedriva Förrehabilitering på Kävesta, även om behovet av aktiviteten och Kävestas engagemang för målgruppen kvarstår.

1. MÅL OCH MÅLGRUPP

1.1 MÅLGRUPPEN FÖR FÖRREHABILITERING INNEFATTAR DELTAGARE, PERSONAL OCH LEDNING

Deltagare: Personer som på grund av långvarig sjukdom eller långvarig arbetslöshet, står långt från arbetsmarknaden.

Personal: Personal vid Kävesta folkhögskola. Personal vid Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, landstingets psykiatri och kommunernas försörjningsstöd som arbetar med rekrytering och handläggning av deltagare. Samtlig personal utifrån arbete med implementering och för att öka samarbetet och förståelsen för varandras arbetsmetoder, kultur, målsättningar och begrepp.

Ledning: Ytterligare aktörer för implementering, ex Samordningsförbunden Lekeberg/Örebro och Sydnärke, Folkbildningsrådet, de samverkande myndigheterna lokalt, regionalt och centralt, Socialförsäkringsutskott, Socialförsäkringsutredningen, Socialdepartementet etc.

1.2 MÅL FÖR AKTIVITETEN, SAMVERKAN OCH IMPLEMENTERING

att bedriva Förrehabilitering på Kävesta folkhögskola utifrån projektets definition. (se bilaga 1)

att fortsätta utveckla samarbetet mellan myndigheterna och folkhögskolan, för att öka förståelse och kunskap för personal och deltagarnas möjlighet till god rehabilitering.

att fortsätta att aktivt arbeta för att förrehabilitering i folkhögskolemiljö ska implementeras och hitta former för en stabil finansiering. Detta sker genom påverkansarbete både nationellt, regionalt och lokalt.

att genomföra 15-veckors aktiviteter för 15-18 personer.

att 60 % av deltagarna efter Förrehabilitering på folkhögskola ska kunna gå vidare till arbetslivsinriktad rehabilitering, studier eller annan åtgärd som kan leda till egen försörjning.

2. OMVÄRLDSFÖRÄNDRINGAR

2.1 ÄNDRINGAR I MYNDIGHETERNAS REGELVERK

2009 trodde man att Aktivitetsersättning var på väg att tas bort och att unga med funktionsnedsättning, som tillhört Försäkringskassan, skulle flyttas över till Arbetsförmedlingen. Behovet av att erbjuda personer med aktivitetsersättning en aktivitet inför arbetslivsinriktad rehabilitering var därför stort. Det blev inte som befarat och unga med funktionsnedsättning kan fortfarande få aktivitetsersättning och höra till Försäkringskassan. Unga med aktivitetsersättning har ändå varit en målgrupp man velat fokusera från Försäkringskassan. (se tidigare målformulering under 4.1)

2010 infördes begränsat antal sjukpenningdagar, vilket ledde till utförsäkringar och övergång från Försäkringskassan till Arbetsförmedlingens Arbetslivsintroduktion. Detta innebar en ny roll för Arbetsförmedlingen inom rehabiliteringsfrågor och 2010 kom myndigheten med i aktiviteten Förrehabilitering. Deltagare som har utförsäkrats eller är på väg att utförsäkras har varit en stor del av målgruppen i Förrehabilitering.

2012 instiftades begreppet Gemensam kartläggning, vilket innebär ett tidigare och tydligare samarbete mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen för personer som är på väg över till Arbetsförmedlingen för att sjukpenningdagarna håller på att ta slut (utförsäkring) eller för att initiera en aktivitet.

2012 går Lekebergs kommun in i Finsam Örebro, vilket gör det möjligt för deltagare boende i Lekebergs kommun att delta i Förrehabilitering.

2012 börjar Förrehabilitering på Folkhögskola att ta plats och bli ett begrepp som diskuteras inom politiken, främst på riksdagsnivå. Detta efter påverkansarbete gentemot politiker och myndigheter. Påverkansarbetet har främst skett via den nationella styrgruppen för Förrehabilitering, men även via Kävestas egna politikerkontakter.

3. RESURSFÖRDELNING

Kostnaden från 2009 till 2014 har varit 25-30 000 kr/deltagare som påbörjat aktiviteten.

Kävesta har beviljats mellan 400 000-600 000 kr per aktivitet. Merparten av budgeten har gått till personalresurser. Kostnad för bland annat deltagarnas mat och stöd till resor har inte beviljats inom budgeten och Kävesta har själva stått för dessa kostnader.

Samordningsförbundet i Sydnärke har köpt sina platser av Samordningsförbundet i Örebro.

Vid samarbetet med Karlskoga folkhögskola betalade samordningsförbunden procentuellt utefter befolkningsstorleken i upptagningsområdet.

4. FÖRÄNDRINGAR I ARBETSMETOD

4.1 TIDIGARE MÅLFORMULERINGAR

Målen och målgruppen har delvis ändrats sedan starten och tidigare har dessa mål varit gällande:

att stärka personer som har aktivitetsersättning eller försörjningsstöd genom att visa om de har arbetsförmåga.

att särskilt rikta arbetet mot funktionshindrade, unga och personer med utländsk bakgrund, samt arbeta utifrån ett genusperspektiv.

att visa att folkhögskolan genom förrehabilitering kan få fler i arbetslivsinriktad rehabilitering och därmed bidra till att sänka ohälsotalet

att definiera och dokumentera förrehabilitering som en metod

att stärka deltagarnas arbetsförmåga

att myndigheterna tillsammans definierar deltagarnas behov av fortsättning efter förrehabilitering

4.1.1 KOMMENTARER TILL FÖRÄNDRINGAR AV MÅL

I takt med att vi finjusterat vad Förrehabilitering är har vi ändrat målen i projektansökningarna. Då Förrehabilitering inte innehåller arbetsprövningar eller arbetar med arbetsförmåga har dessa delar tagits bort. Det som också blivit allt tydligare är att det behövs flera steg mellan passivitet och arbetslivsinriktad rehabilitering. Inför starten fanns inga mellansteg och då pratades det om Förrehabilitering som det steget som behövdes.

Vi har inte arbetat med ett uttalat genusperspektiv. Antagningen har inte utgått från kön.

Ett av målen har varit att sänka ohälsotalet. Genom trepartsamtal och utvärderingar vet vi att deltagarna ökat sin livskvalitet och framtidstro, vilket påverkar hälsan positivt. I de fall där deltagare gått vidare till studier och arbete har även de ekonomiska ohälsotalen sänkts, då deltagarnas försörjning ändrats. Men då vi inte primärt förbereder deltagare för arbete har detta mål känts för långt ifrån vår verksamhet och därför har det tagits bort.

Målet om att definiera Förrehabilitering som metod är uppfyllt och har därför tagits bort.

Att vi inte har kvar målet att myndigheterna ska definiera vidare rehabilitering är synd då målet inte är helt uppfyllt och behovet av att förtydliga vägen fram kvarstår. Aktiviteten har hela tiden präglats av en del oklara planeringar för deltagarnas nästa steg. Detta beror både på deras hälsoläge och på grund av att alternativen ibland är otydliga och okända, både för handläggare och deltagare.

Vi har inte arbetat med ett uttalat genusperspektiv. Antagningen har inte utgått från kön.

4.1.2 MÅLGRUPPEN

Idag pratar vi främst om långtidssjuka och långtidsarbetslösa som målgrupp för Förehabilitering (jämför med målformuleringar under 4.1). De flesta deltagare har psykisk ohälsa. Bland den fysiska ohälsan hos deltagare har kronisk värk återkommit. Målgruppen har också bestått av personer med svårigheter kring motivation och rutiner. En vanlig del av målgruppen har å andra sidan varit deltagare med mer motivation och vilja än vad personen orkar. Förehabilitering har i flera fall handlat om att klargöra om en person klarar att vara i aktivitet.

Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar

Utifrån den ursprungliga målgruppen *Personer som har aktivitetsersättning och - Att särskilt rikta arbetet mot funktionshindrade, unga och personer med utländsk bakgrund* upptäckte vi att en del personer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning haft svårt med folkhögskolans flexibilitet och att aktiviteten därför blivit rörig. Några deltagare med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning har deltagit via SATSA/ Inga support, vilket då har fungerat bra på grund av att aktivt stöd finns utanför Kävesta, både inför, under och efter aktiviteten.

Språksvaga

Från start var språksvaga deltagare en uttalad del av målgruppen, vilket delade gruppen i olika behov och ibland gjorde det svårt att hitta ett upplägg som passade alla. Det fanns en risk att de med svenska som modersmål fick hjälpa till mer än de egentligen orkade. Den språksvaga målgruppen deltog främst via försörjningsstöd. För dem var Förehabilitering en av få aktiviteter där man kunde delta, trots bristande språkkunskaper. Det fanns på Kävesta då möjligheter att få extra stöd kring svenska, men i vissa fall blev det på bekostnad av de andra deltagarnas behov.

4.2 FOLKHÖGSKOLANS ARBETSSÄTT

Beskrivningen av Förehabilitering har även ändrats från starten då vi från början beskrev delar av verksamheten utefter:

- Kartläggning av varje deltagare
- Teoretiska studier i ex datakunskap, skrivövningar, muntlig framställan
- Fysiska aktiviteter som sport och motion
- Studiebesök och arbetsprövning

Beskrivningar från starten som fortfarande är aktuella:

- Självstärkande moment
- Samverkan med handläggare
- Att deltagarna har sin mentor
- Praktiskt arbete som konsthantverk, naturen som hälsokälla, musik, friskvård och hälsa
- Kulturella moment

De senaste åren har vi i beskrivningen av aktiviteten mer fokuserat på folkhögskolan som kravlös miljö med fokus på att vara här och nu och möjligheten att testa nya saker eller återuppta gamla intressen. Utifrån det gör vi inga prövningar, kartläggningar om förmågor eller skriftliga bedömningar. Vi utgår från deltagarnas egen bedömning och pratar om vad

som fungerat bra och vad som fungerat mindre bra tillsammans med deltagaren och handläggaren under trepartssamtal.

Nu utgår vi mycket från skolans förhållningssätt, bemötande och flexibilitet och vi arbetar utifrån empowerment, tankens kraft och att förstärka det positiva. Det sociala sammanhanget på skolan och i gruppen spelar stor roll för aktiviteten. Läs mer i bilaga 1 Definition av Förrehabilitering på Kävesta

Trots byten av personal och ämnen på schemat har grunden med syftet och förhållningssättet hela tiden funnits där. Från start och hela vägen har vi format innehållet tillsammans med deltagarna. Detta är en naturlig del inom folkbildningen för att arbeta med delaktighet och empowerment. För målgruppen är det nödvändigt då alla grupper är unika och då det möjliggör individuella upplägg. Aktiviteternas innehåll har därav alltid varit lite olika i sitt utförande.

4.2.1 SAMARBETE MED KARLSKOGA FOLKHÖGSKOLA

Inför hösten 2012 saknade både Kävesta och Karlskoga folkhögskola finansiering för sina förrehabiliterande aktiviteter. (En nationell gemensam projektansökan till europeiska socialfonden ESF blev inte beviljade ekonomiska medel.) Istället inledde Kävesta och Karlskoga folkhögskola ett samarbete, finansierat av Samordningsförbunden i Karlskoga/Degerfors, Sydnärke och Lekeberg/Örebro. Samarbetet varade endast en aktivitet då Karlskoga/Degerfors Samordningsförbund inte hade ekonomiska medel för fler aktiviteter. I och med samarbetet bytte Kävesta namn på aktiviteten från Kävestaprojektet till Förrehabilitering på Folkhögskola.

4.3 FÖRSKJUTNING FRÅN SKOLA TILL HÄLSA OCH PERSONLIG UTVECKLING

Från starten var aktiviteten mer präglad av skola med ämnen som till exempel skrivövningar och data. Mer fokus har sedan 2010 lagts på den egna hälsan och den personliga utvecklingen utifrån tankens kraft. Vi har sett att målgruppen behövt det och vid projektledarbytet och byte av några lärare 2010 kom det perspektivet in tydligare. Ytterligare förstärkning inom personlig utveckling kom med skolans nya kompetens inom kommunikologi 2012. Till följd av det kom en fördjupning av personlig utveckling och kopplingen mellan kroppens rörelser och hjärnan in på schemat från framförallt hösten 2012.

4.4 SCHEMAÄNDRINGAR HAR FÖRBÄTTRAT FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR DELTAGARNA

Från starten 2009 bestod aktiviteten av fem dagar i veckan 9.30 -14.00 alla dagar. Redan i första gruppen upptäckte vi att det var för många och långa dagar för deltagarna. Fredagen gjordes därför om till en dag hemma, med tid för reflektion, vila och möten. Därefter kortades även några dagar i veckan ner med 45 minuter, då fick man även en sluttid som var bättre anpassad efter busstidtabellen. Det har alltid funnits utrymme att delta färre dagar respektive kortare dagar utifrån individens förutsättningar. Tendensen att delta kortare eller färre antal dagar har varit relativt vanlig från 2011.

På önskemål från deltagarna har vi gått mot färre, längre pass och justerat fika och lunchtider. Detta har inneburit att det från läsåret 2013/2014 blivit heldagar med keramik och kommunikation och förändring. Detta har både personal och deltagare efterfrågat, men det har tidigare varit svårt schematekniskt. En effekt av det är ett lugnare och mer fokuserat upplägg som dessutom passar busstiderna till Kumla bättre.

Aktivitet tre (2009-2010) började i november och pågick över jul, vilket blev som att starta två gånger och att gå emot rytmen både på skolan och i övriga samhället med juluppehåll . Därför har vi sedan genomfört en aktivitet per termin.

4.5 FÄRRE LÄRARE GER BÄTTRE UPPLÄGG

Förändringarna i upplägget har gått mot färre ämnen och därmed färre lärare. Det har lett till ett mer enhetligt upplägg och mer samkörda lärare som känner till varandras upplägg och kan ta vid där den andre slutade. Ändringarna kommer både på önskemål av deltagare och personal.

4.6 FRÅN KLASSRUM TILL EGET AKTIVITETSHUS

Sedan starten har vi bytt lokal från ett klassrum till ett, i stort sett, eget hus. Efter renovering och handikappanpassning har *Nybble* blivit ett eget aktivitetshus, med möjlighet att både ha rörelse, matlagning, diskussioner, enskilda samtal och hantverk. Detta gör att gruppen fått en bas och en trygghet och är lite åtskilda från övrig verksamhet på skolan. Huset gör det också lättare att kombinera gruppverksamhet med individuella egna planer. Detta är en av de stora utmaningarna att behålla gruppkänslan, men ändå möjliggöra individuella upplägg.

5. DELTAGARE

Tabell över antal och fördelning av de som antagits, påbörjats, avbrutit och slutfört

Deltagare Förrehabilitering på Kävesta	2009	2010*	2011	2012	2013	vt2014	Totalt	kommentar
Totalt antal personer antagna i aktiviteten	30	47	34	39	31	10	191	70% av de som antogs slutförde
Antal personer som påbörjade aktiviteten	28	41	32	35	29	9	174	91% av de som antogs påbörjade
Antal kvinnor som påbörjat	16	22	16	23	21	7	105	60% av de som påbörjade var kvinnor
Antal deltagare under 30 år som påbörjat	11	18	10	8	12	3	62	36% av de som påbörjade var under 30 år
Antal avbrott	3	12	12	9	4	1	41	24% av de som påbörjade, avbröt innan slutdatum.
Antal som slutfört aktiviteten	25	29	20	26	25	8	133	76% av de som påbörjade aktiviteten slutförde.
Antal kvinnor som slutfört	14	16	12	10	20	7	79	59% av de som slutförde är kvinnor
Antal deltagare under 30 år som slutfört	9/11	9/18	8/10	5/8	8/6	3/3	41	31% av de som slutförde var under 30 år

*Påbörjade 2009, men slutfördes och redovisas 2010

191 personer antogs, 174 personer påbörjade aktiviteten, 133 personer slutförde. 60% av de som påbörjade aktiviteten var kvinnor och 36% under 30 år.

5.1 AVBROTT

17 personer kom aldrig till start och 41 personer har avbrutit under aktivitetens gång. Detta gör att 30% har inte klarat att delta just då.

Det har inte varit någon skillnad i avbrott under de aktiviteter som bedrivits på höstterminen gentemot vårterminen. Det har varit en jämn fördelning mellan kvinnor och män bland dem som avbrutit. Ett avbrott kan stå för att ett jobb eller utbildning tar vid, men det har oftast

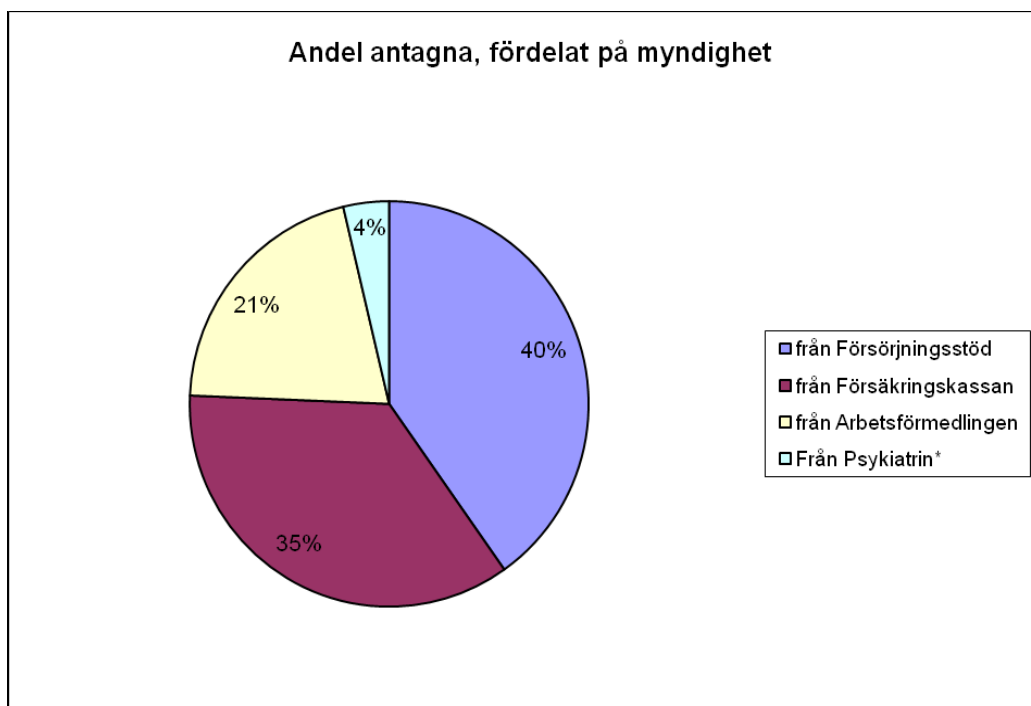
handlat om att den egna hälsan inte har gett förutsättningarna för att delta. I en del fall har det också rört sig om brister i motivation och rutiner. Osäkerheten är en del av målgruppens situation och att Förrehabilitering har kunnat fungera klargörande om aktivitet är möjlig.

5.2 FÖRSÖRJNINGSSTÖD OCH FÖRSÄKRINGSKASSAN VANLIGASTE REMITENTERNA

Försörjningsstöd har varit största remittenten med 76 deltagare. Försäkringskassan har haft 67 deltagare. Arbetsförmedlingen har haft 39 deltagare och Psykiatri har haft 7 deltagare. Försäkringskassans och Arbetsförmedlingens nya samarbete försvårar uppdelningen mellan myndigheterna kring remittering. Vi har haft kontakt och samarbete med kuratorer på vårdcentraler som kompletterande stöd till deltagare som också har kontakt med Försäkringskassan. På så vis har psykiatri varit närvarande för fler deltagare än som syns i statistiken.

Psykiatri deltagare befinner sig ofta långt ifrån att klara att delta i så pass stora sammanhang och med så mycket restid som krävs för att delta på Kävesta. Genom åren har ett fåtal personer från Karlahuset deltagit och ungefär hälften har klarat aktiviteten.

5.2.1 DIAGRAM ÖVER ANDEL ANTAGNA PER MYNDIGHET

5.2.2 TABELL ÖVER MYNDIGHETSFÖRDELNING UTIFRÅN DELTAGARE SOM SLUTFÖRT OCH ANTAGITS

Andel antagna som slutför av total andel deltagare	2009 Aktivitet 1-2	2010 Aktivitet 3-5	2011 Aktivitet 6-7	2012 Aktivitet 8-9	2013 Aktivitet 10-11	2014 Aktivitet 12	Totalt	Kommentar <i>Av de som antas, slutför;</i>
Försörjningsstöd	15/17	16/26	5/13	7/14	3/5	0/1	46/76	61%
Försäkringskassan	10/11	3/8	7/11	13/16	12/16	5/5	50/67	75%
Arbetsförmedlingen		9/11	6/8	6/8	9/9	3/3	33/39	85%
Psykiatrin		1/2	2/3	0/1	1/1		4/7	57%

Flest avhopp sker av deltagare från Psykiatrin (57% av de som antas slutför). Detta är den minsta målgruppen i aktiviteten, vilket ger ett stort procentuellt utslag. Försörjningsstöd som varit den största remittenten står för den näst vanligast målgruppen som avbryter (61% av de som antas slutför). Minst avhopp sker av deltagare från Arbetsförmedlingen (85% av de som antas slutför).

5.3 VARIERANDE ÅLDER OCH BAKGRUND

Medelåldern har varierat mellan 31-41 år i de olika grupperna och utgör en en medelålder på 36 år. Åldersspridningen inom grupperna har som mest varit 19-61 år. Vissa deltagarna har både haft långa anställningar och lång sjukfrånvaro bakom sig, medan andra aldrig inträtt på arbetsmarknaden och kanske inte heller har en färdig skolgång bakom sig. Ett fåtal har haft sin anställning kvar. Vi har inte statistiskt frågat efter deltagarnas bakgrund då vi velat fokusera på nuet och framtiden, men nu i efterhand kunde det ha varit intressant att jämföra förutsättningar för deltagande och vidare planering.

Det har varit två deltagare från Lekebergs kommun, 29 deltagare från Sydnärke och 143 deltagare från Örebro som fått Förrehabilitering.

5.4 REKRYTERING

5.4.1 INFORMATIONSMÖTEN GER BÄTTRE FÖRUTSÄTTNING ATT DELTA

Från hösten 2010 har vi bjudit in potentiella deltagare och deras kontakter, till informationsmöten på skolan för att informera om aktiviteten och visa miljön. Från starten 2009 har det också förekommit enskilda besök inför aktivitetsstart, så att deltagarna ska veta vad Förrehabilitering är och hur det ser ut och är på Kävesta samt vad det innebär att ta sig hit. Kävestas upplevelse är att ju fler som varit på besök innan start, ju fler kommer till start. Dessutom upplever flera av de som besökt Kävesta innan aktiviteten, Förrehabilitering som positiv för dem.

5.4.2 RESORNA TILL KÄVESTA

Vi trodde från början att resorna till och från Kävesta skulle bli ett stort hinder. För vissa har det varit ett hinder som gör att man behövt avstå från att delta, men för de flesta har resan fungerat bra. Några har uttryckt att det varit skönt med restid för att få lite egen tid att smälta dagen och vakna till. Resor från Fjugesta till Kävesta tar tid och bussförbindelserna passar inte, vilket ger väntan i Örebro och därmed ännu längre restid. Avståndet och bussförbindelserna mellan Lekebergs kommun och Kävesta ger därför inte Lekebergs deltagare så goda förutsättningar att delta. Likaså är det för deltagare från södra Sydnärke. Några deltagare från Laxåtrakten har kunnat delta tack vare att det haft bil och att Kävesta bidragit till resekostnaderna.

5.4.3 2010 KOMMER ARBETSFÖRMEDLINGEN OCH SYDNÄRKE MED

I aktivitet 4 (vårterminen 2010) var Arbetsförmedlingen med första gången med 3 antagna deltagare. Sydnärke har redan från början funnits med som intressent i mån av plats och upplägget har varit att de köper platser av Samordningsförbundet Lekeberg/Örebro. Interesse och behov har växt sig starkare och Vårterminen 10 är första gången någon deltar.

5.4.4 ÖKAT ANTAL PLATSER

Inför höstterminen 2010 beslutar styrgruppen att utöka deltagarantalet från 15 till max 18 personer i gruppen. Dels för att det på grund av avhopp samt planerad och oplanerad frånvaro har upplevts som gruppen blir för liten, men även för att garantera Sydnärke tre platser (det vill säga inte längre i mån av plats). Sydnärke har därefter ökat antalet platser till uppemot sex platser i en grupp. *Se bilaga 3 Resultat Sydnärke.*

5.4.5 LÅGT ELLER LAGOM SÖKTRYCK

Till höstterminen 2010 var det, trots tre nya platser, fler sökande än vi kunde bereda plats för. Det är enda gången vi behövt säga nej på grund av platsbrist till personer som önskat delta.

Inför varje grupp har Kävesta behövt arbeta med rekryteringen då det inte varit fullt söktryck eller full grupp inför start. I princip i varje grupp har några personer börjat några veckor in i aktiviteten för att fylla gruppen. Att det endast varit två aktiviteter per år och att det funnits en osäkerhet om aktiviteten kommer att finnas nästa termin har bidragit till osäkerheten i rekryteringen. Men det känns ändå anmärkningsvärt att Förrehabilitering ibland känts okänd efter 12 genomförda grupper. Omsättningen på handläggare och hög arbetsbelastning på myndigheterna bidrar troligtvis till denna situation.

Det 20-tal personer som deltagit två omgångar av Förrehabilitering har bidragit till att grupperna fyllts.

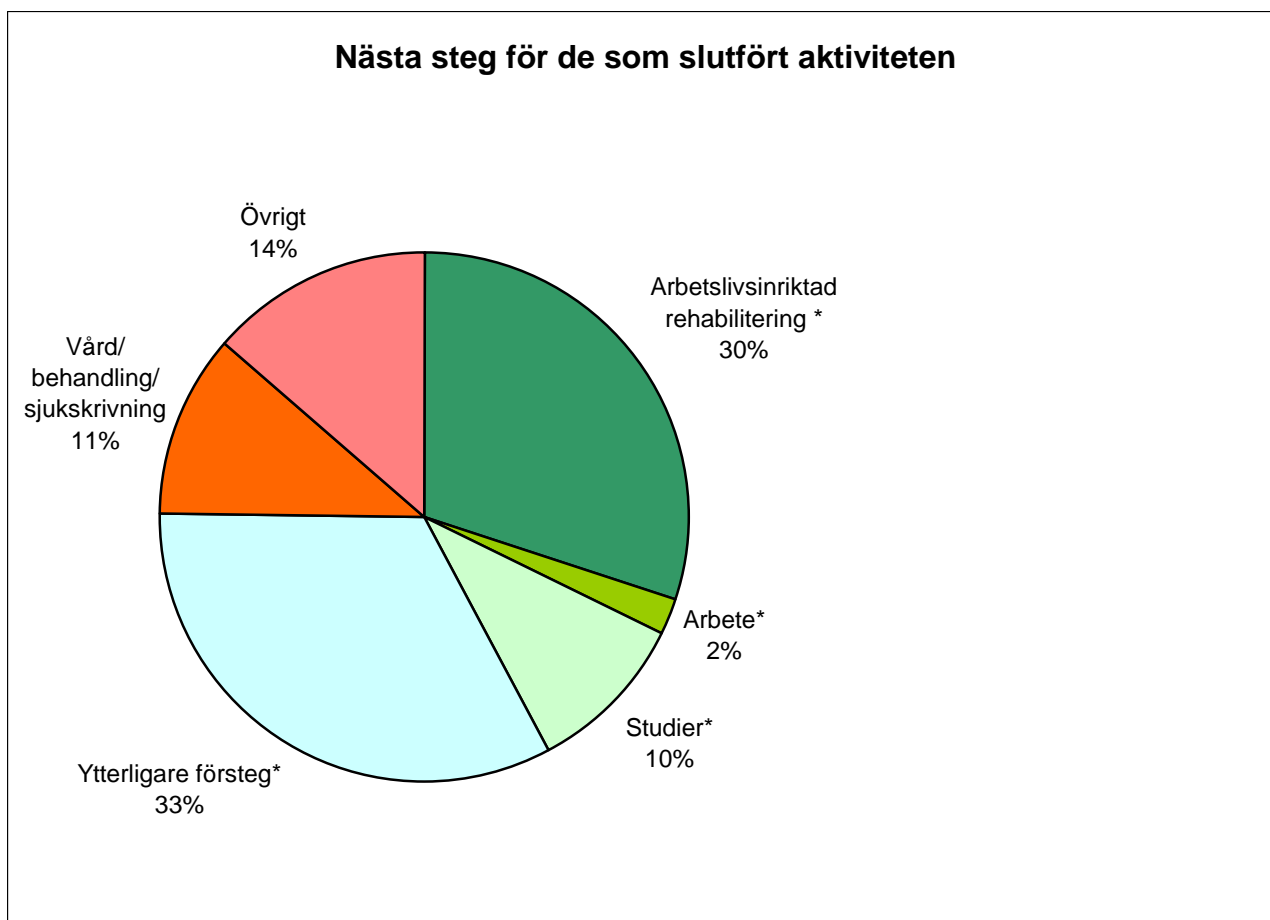
5.5 RESULTAT

Vi räknar Arbetslivsinriktad rehabilitering, arbete, studier eller ytterligare försteg som att deltagaren efter projektet har en planering om att gå vidare.

Övrigt står för osäker/utebliven planering, flytt, föräldraledighet etc. Vanligaste anledningen till övrigt har varit en osäker vidare planering.

5.5.1 TABELL OCH DIAGRAM ÖVER DELTAGARNAS VIDARE PLANERING EFTER SLUTFÖRD AKTIVITET

Nästa steg efter Förrehabilitering på Kävesta, för de som slutfört aktiviteten	2009	2010	2011	2012	2013	vt2014	Totalt
Arbetslivsinriktad rehabilitering	5	14	6	7	3	5	40
Arbete	1	2					3
Studier	5	3	4	1			13
Ytterligare försteg	6	5	6	10	15	2	44
Totalt går vidare	17	24	16	18	18	7	100
Vård/behandling/sjukskrivning	5	1	2	5	1	1	15
Övrigt	3	4	2	3	6		18
Totalt slutför	25	29	20	26	25	8	133
Andel deltagare av de som slutför som har en planering om att gå vidare	68%	83%	80%	69%	72%	88%	75%

*Står för planering om att gå vidare

5.5.2 FÖRSTEG OCH ARBETSLIVSINRIKTAD REHABILITERING, ÄR DE VANLIGASTE STEGEN EFTER FÖRREHABILITERING.

Totalt har 100 personer och därmed 75% en planering om att gå vidare till arbetslivsinriktad rehabilitering, arbete, studier eller ytterligare försteg efter Förrehabilitering . Målet för Förrehabilitering på Kävesta är att 60 % ska ha en planering om att gå vidare.

44 personer (33%) gått vidare till försteg och 40 personer (30%) har gått vidare till arbetslivsinriktad rehabilitering. Detta visar att en tredjedel av deltagarna som går vidare har behov av att stanna på den uppnådda nivån längre tid än 15 veckor. När Förrehabilitering startades behövdes ett mellansteg mellan passivitet och arbetslivsinriktad rehabilitering. Nu märker vi att det behövs flera steg däremellan och att vägen fram är olika lång för olika personer.

Nära hälften av de som gått vidare till ytterligare försteg, har gått en andra omgång av Förrehabilitering på Kävesta (ca 20 personer).

Studier som nästa steg har ofta inneburit Allmän linje på exempelvis Kävesta.

Arbete som nästa steg har egentligen aldrig varit syftet, utan mer som en bonus som skett i enstaka fall.

5.5.3 BEHOV AV ATT DELTA TVÅ TERMINER

En tendens vi upplevt sedan höstterminen 2011 är att målgruppen blev skörare och att de önskade/behövde två terminer Förrehabilitering på folkhögskola. Mycket diskussion har förts om den frågan i styrgruppen och det har tidigare varit ett fåtal deltagare som deltagit två omgångar. Situationen 2011-2012 var att halva gruppen uttryckte behov att delta två gånger och deras handläggare hade svårt att hitta rimliga andra alternativ att delta i. Här diskuterade vi i styrgruppen hur tydliga de olika aktiviteterna att gå vidare till var och om alternativen passar deltagarnas nivåer. Vi pratade även om Förrehabilitering blivit för- förrehabilitering och om/vilka aktiviteter man kan delta i före förrehabilitering. Under hösten 2012 beslutade styrgruppen att ingen får delta två omgångar, då man ville använda platserna till flera personer. Hösten 2013 var frågan om möjligheten att delta två gånger återigen aktuell och då bestämdes i styrgruppen att det var upp till varje handläggare att bedöma behovet av två omgångar. Därmed blev det åter möjligt att delta två omgångar på Kävesta.

Från deltagarnas utvärderingar och i trepartsamtal märker vi att många har lättare att ta till sig innehållet i Förrehabilitering när platsen och personalen är känd och trygg. Det gör att deltagaren tar till sig mer av innehållet när hen deltar två gånger.

Alla som gått en andra omgång av Förrehabilitering har inte gått vidare till arbetslivsinriktad rehabilitering, studier, arbete eller ytterligare försteg efter sin andra omgång på Kävesta. Aktiviteten har även då fungerat som en klargörare för den egna hälsans hinder eller möjligheter för fortsatt aktivitet. För andra har möjligheten att gå två gånger varit avgörande för att de kunnat ta sig vidare till sitt nästa steg.

5.5.4 OSÄKER VIDARE PLANERING

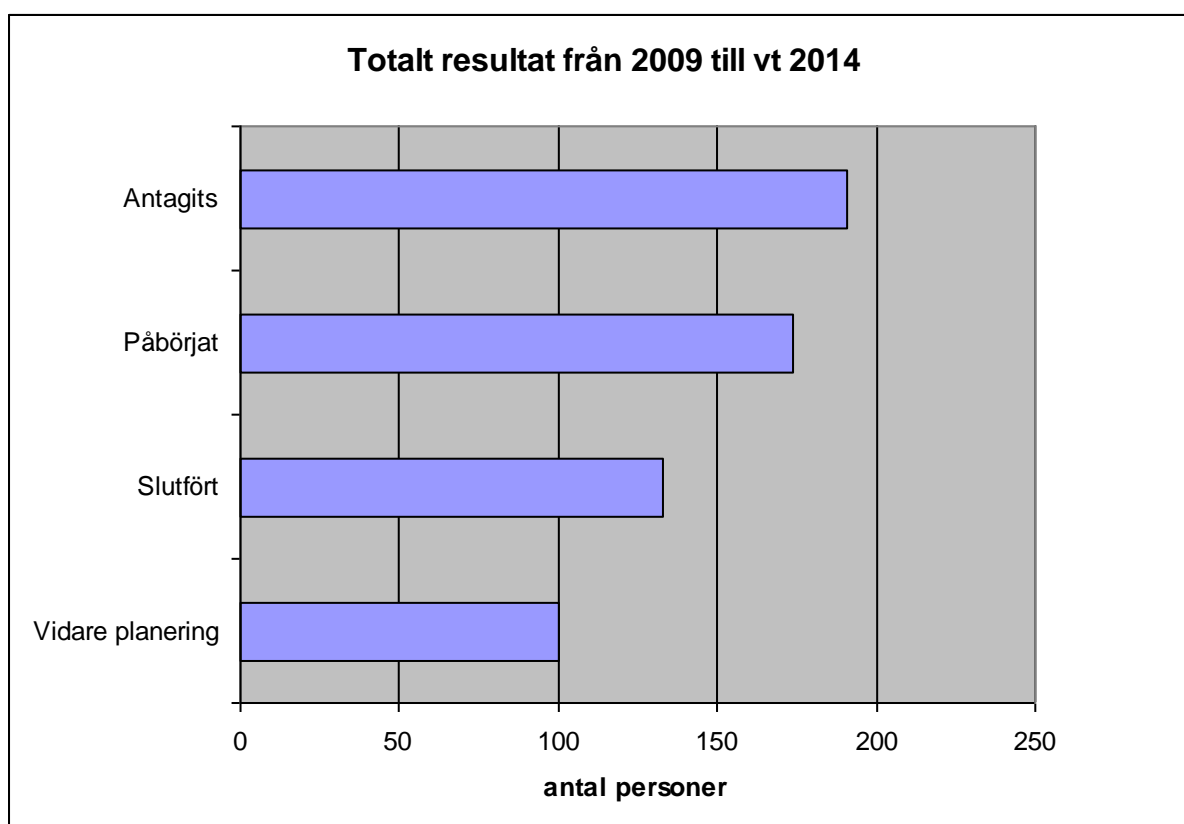
En del av osäkerheten kring deltagarnas möjlighet att gå vidare är inbyggd i behovet av att behöva Förehabilitering. Aktiviteten har i flera fall fungerat som klargörning över aktivitetsförmåga. Förehabilitering har inte alltid räckt till som klargörning av rätt läge och vilka steg som passar efter. Här har funnits mer att önska i tydlighet över vilka alternativ som kan erbjudas och hur snabbt nästa steg kan ta vid. När planeringen om nästa steg drar ut på tiden och upplevs osäker är risken stor att deltagaren tappar den nyvunna styrka och självkänsla som byggts upp inom Förehabilitering. Återigen är risken att deltagaren tappar sin känsla av egenmakt och blir i händerna på andras beslut och alternativ.

5.5.5 SVÅRT ATT JÄMFÖRA RESULTATEN MELLAN GRUPPERNA

Eftersom det alltid varit en spridning av deltagare i grupperna utifrån, ålder, kön, bakgrund, myndighetstillhörighet, förutsättningar och hälsoläge är det svårt att jämföra resultaten mellan grupperna och åren. Ingen referensgrupp som inte får rehabilitering är heller etisk möjlig.

5.5.6 DIAGRAM ÖVER ANTAL DELTAGARE SOM ANTAGITS, PÅBÖRJAT, SLUTFÖRT OCH HAR EN PLANERING OM ATT GÅ VIDARE EFTER AKTIVITETEN.

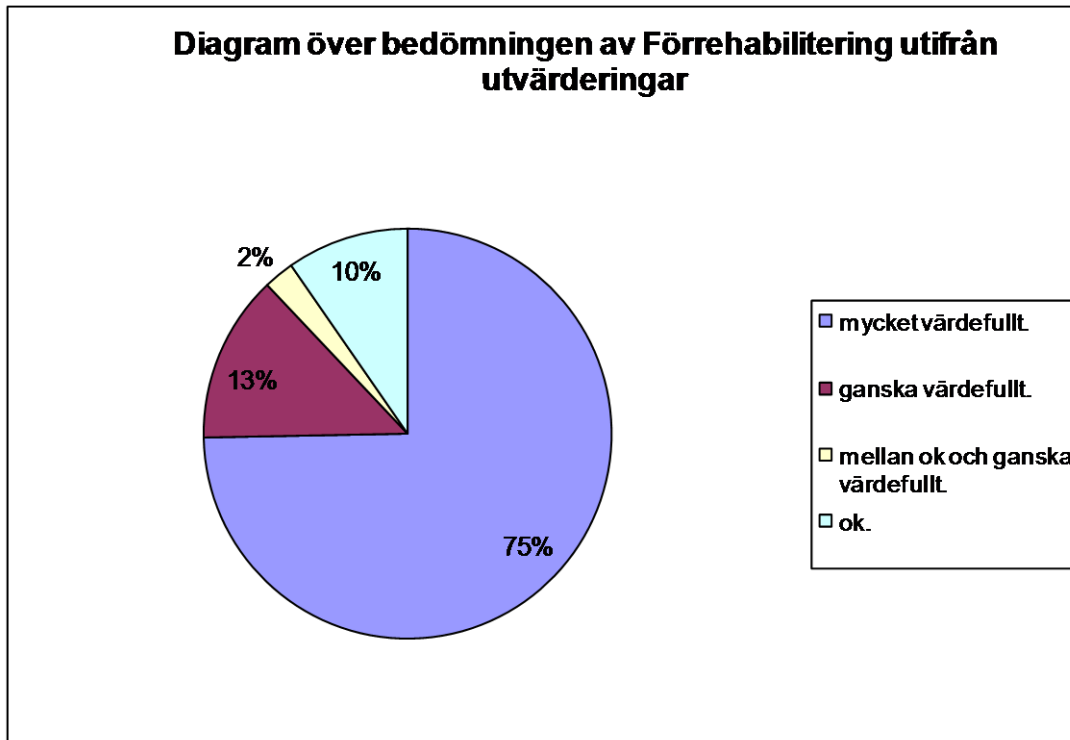
Till att gå vidare räknas planering om arbetslivsinriktad rehabilitering, studier, arbete och försteg.)

5.6 UTVÄRDERINGAR FRÅN VT10-VT14

83 personer har svarat av totalt 108 från vårterminen 2010-vårterminen 2014. Det ger en svarsfrekvens på 77%.

75% (62 av 83) anser att aktiviteten varit mycket värdefull. Ingen anger att aktiviteten varit ganska dålig eller dålig.

Bland frisvaren om varför man bedömt aktiviteten från ok till mycket värdefull:

Jag känner att jag fått mitt människovärde tillbaka och en större självkänsla. Jag känner att jag har en framtid igen och att jag får ta saken i min egen takt.

Känner att jag vuxit som människa, fått nya erfarenheter. Träffat härliga människor. Fått större självförtroende. Fått nya krafter.

Kävestaprojektet är den start jag behövde, kravlös men samtidigt har jag fått rutiner i vardagen vilket är bra förberedelse inför kommande studier.

Att komma till en grupp där alla har bagage gjorde det mycket lättare att börja ta för sig och fungera normalt igen.

Lärt mig att lugnt och långsamt är mycket viktigt för mig, att våga pyssla igen har varit stort för mig – att inse att jag inte behöver prestera utan bara göra och tycka det är kul. Att vi åter tillsammans har också varit ett stort plus.

Det har varit bra för mig att öva på att vara i en grupp. Rutiner. Testa nya saker som jag inte trodde att jag kunde. Utmanande men i en lugn miljö utan för stora krav

Jag har fått verktyg som jag har nytta av i min vardag och som hjälpt mig att hitta och värdera mig själv. Det har varit jättebra för mig att gå två terminer, då jag fått tid på mig att låta saker sjunka in ordentligt.

Tryggheten i att personalen varit så professionella och kunniga har varit oerhört viktigt, just för att man då vågar utmana sig själv.

Det jag har känt när jag kommit hit är att jag är välkommen precis som jag är. Det har varit en trygghet. Man har kunnat vara här oavsett hur man mår. Jag har personligen gjort stora framsteg inom min egen hälsa genom att vara här.

Frisvar från vad som varit bäst:

Rörelseprogram, qi-gong, att få arbeta med händerna och kropp=harmoni

Kommunikation och förändring, hjärnan och dess samband med kroppen, coaching och Kjell Enhager filmerna, nya insikter

Känna efter vad man vill göra i livet, fick nya tankar

Kravlösheten. När förväntningar och krav försvann blev det plötsligt lättare att våga prova saker och då fick man lättare att tycka om att göra saker, det gjorde det lättare att integrera med andra människor. Då mårde jag bättre.

Att få vara kreativ, Bild och keramik

Att bli sedd som människa även om jag inte kan prestera resultat eller ens vara på plats en dag.

Att få träffa nya människor och vara delaktig, tillhöra en grupp med likasinnade

Individuell anpassning av kunniga lärare, övning i grupp både inomhus och utomhus. Fått mycket ny kunskap som hjälper mig framåt i mitt tillfrisknande. Men framförallt det människovänliga klimatet som får mig att våga prova nya utmaningar.

Frisvar från vad man önskar ändra på:

Ett ämne/dag, mer tid till kreativa ämnen så man hinner mer än komma igång

Mer egna val

Mer av kommunikation och förändring.

Språkligt jämnare grupp, det har varit krävande att hjälpa dem.

Att FR pågår under längre tid än femton veckor, man hinner knappt slappna av förrän man "kastas" ut i det okända igen.

Tiden är alldeles för kort. Jag hoppas att jag får en termin till för att jag har precis börjat komma igång. Det tar lång tid att anpassa sig till det nya.

6. FÖR PERSONALEN -GENOMFÖRANDE OCH PROCESS

6.1 ARBETSSÄTT OCH METOD

I takt med att vi justerat och förbättrat verksamheten så har vi även försökt förtydliga vad Förrehabilitering är, vad vi gör och vad vi uppnår. För rekrytering och samarbete med myndigheterna har det varit viktigt att visa var i rehabiliteringskedjan vi är och därmed också vad vi inte gör.

6.1.1 ARBETE MED ATT DEFINIERA VERKSAMHETEN

Vi har kontinuerligt, men främst 2011, arbetat med att definiera verksamheten och försökt förklara vad folkhögskolans ”särart” handlar om. Det innebär att vi försökt beskriva både det som sker på schemat och syftet med det, men även varför miljön, förhållningssättet och bemötandet från folkhögskolan får effekt hos deltagarna. Detta har inte varit lätt, då det dels är en outtalad del av hela skolan och att det rör sig om mellanmänniska relationer, vilket lätt blir *klyschor* när det kommer i text. Arbetet har dock varit nyttigt då det gäller hela Kävestas sätt att beskriva den utveckling som sker hos alla våra deltagare. Definierandet har också gjort matchningen mellan deltagare och aktiviteten bättre, då informationen inför att delta blivit tydligare. Dessutom har det arbetet hjälpt oss i processen att bli det vi är idag, det vill säga att vi hittat det innehåll, upplägg och den bemanning som vi anser passar för målgruppen och folkhögskolan. Detta arbete har tagit tid och blir nog aldrig helt färdigt, men nu känner vi oss säkrare och nöjda med innehåll och upplägg. Se bilaga1 för definition av Förrehabilitering.

6.1.2 UTVECKLINGSARBETE OCH PROJEKTLEDNING

Bytet av projektledare 2010 gav aktiviteten bättre förutsättningar, då mer tid kunde avsättas till både aktiviteten, uppföljningar och utvecklingsarbete. Som beskrivs i *Förändringar i arbetsmetod* innebar det också en annan riktning i innehållet, med mer fokus på den egna hälsan och personliga utvecklingen än skolämnena.

Däremot fanns andra förutsättningar hos den tidigare projektledaren som var kurator och hade upparbetade kontakter inom socialtjänsten och psykiatrin. Personliga ingångar och kännedom om myndigheternas verksamheter har varit en fördel inom aktiviteten, framförallt då någon deltagare behövt extra eller akut stöd på grund av sitt mående. Vi har etablerat nya kontakter och samarbeten, så det har inte varit problem med kontaktytor.

6.1.3 ATT MÖTA EN MÅLGRUPP SOM INTE MÅR BRA

Emellanåt har det varit en svår målgrupp att jobba med, då det handlar om att möta människor som inte mår bra och är sköra. Det har krävts

- stor flexibilitet och uppfinningsrikedom
- lyhördhet inför behov och dagsform
- ett eget lugn i mötet
- förmåga att peppa utan att bli hurtig
- att hjälpa till med gränser utan att begränsa
- att närma sig utan att vara påträngande

Vi har upptäckt att det inte är bra att lärarna har lektioner med andra grupper precis i anslutning till gruppens aktivitet. Ibland har det handlat om att någon behöver stanna kvar och prata, ibland har det handlat om att det är långt till lokalen Nybble och ibland om att det egna lugnet och fokuset behöver vara på plats i mötet med deltagarna. I starten och vid andra tillfällen har det varit nödvändigt att dubbelbemanna för att kunna möta individer och gruppen samtidigt.

Vi har försökt stötta varandra, vilket ibland försvårats av den schemamässiga tillgängligheten i personalgruppen. Svårigheten att ha kontinuerliga möten beror på att personalen är engagerade i olika utbildningar på skolan, eller timanställda med andra uppdrag utanför skolan. Här har det varit bra med rollfördelningen att en närvarande projektledare finns, med huvudansvaret för deltagaren och kopplingen till dess handläggare eller stödpersoner. Under läsåret 2013/2014 har personalgruppen haft tillgång till handledning utanför skolan.

Att jobba med hälsa och målsättningar innebär att komma nära in på deltagaren och det har ibland varit en avvägning och svårighet att veta vad som varit för nära och privat och vad som peppar att komma vidare i tanken och handlingen. Vår utgångspunkt har varit att vara medmänniskor.

När det var språksvaga deltagare i grupperna lades fokus på språk och att våga uttrycka sig och dela sin historia. Det har således varit en spretig målgrupp med olika behov, vilket inneburit en stor utmaning för personalen att hitta upplägg som passat alla. Utmaningen i att hantera olika bakgrund och nivå inom gruppen passar Folkhögskolans pedagogik och personalen är flexibla och lyhörda för gruppens erfarenheter, dagsform och behov. Spridningen med språksvaga och i vissa fall analfabetism till högutbildade sjuka, ser vi i efterhand att den var väl mäktig att få ihop och påverkade gruppen negativt.

6.1.4 FORTBILDNING FÖR ATT MÖTA PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING OCH PSYKISK OHÄLSA

För att bättre kunna möta målgruppen har delar av personalgruppen tagit del av fortbildning i bland annat Supported employment via Activa, utbildning inom ADHD och att möta unga med psykisk ohälsa. Vi har också fortbildat oss själva och varandra inom Naturkraft och Kommunikologi.

6.1.5 SAMARBETE MED ANDRA SKOLOR

Fram till våren 2013 har det funnits kontakt mellan skolorna som har bedrivit Förrehabilitering. Det har ordnats nationella träffar 1-2 gånger per år för de cirka 10 skolorna som varit igång för att stötta varandra, byta erfarenheter och prata om framtiden. Det finns en samstämmighet mellan skolorna, trots lite olika upplägg och förutsättningar, så har vi liknande erfarenheter, liknande innehåll och upplägg. Den gemensamma basen är friskvård, skapande och samhällsorientering. Vi har nått liknande resultat och har utvärderats gemensamt. Det har inneburit ett stöd och känsla av sammanhang att veta att vi är fler aktörer som gör samma sak och kämpar mot samma mål.

Samarbetet med Karlskoga folkhögskola innebar ett närmare samarbete och därmed en närmare samhörighet att vi gör detta tillsammans. Det var även nyttigt att spegla sig i annan verksamhet och därmed tänka till om sin egen. Bland annat gav det en insikt om att det var stor skillnad mellan "Nya Vägar" som bedrevs på Karlskoga folkhögskola innan samarbetet

och Kävestas Förrehabilitering. Samarbetet innebar också att Kävesta stöttat och spridit idén om Förrehabilitering till Karlskoga.

6.1.7 SAMARBETE MED MYNDIGHETERNA

Mellan 2010 till 2014 har Kävesta haft ett 100-tal olika kontakter på myndigheterna och i några andra verksamheter kring deltagarna. Detta har inneburit en spridning av aktiviteten och en förankring hos myndigheterna om Förrehabilitering. Då handläggare återkommit med nya deltagare har ett fint samarbete och en underlättad arbetsgång kring deltagaren kunnat ske. Lika frustrerande har det upplevts ibland då en deltagare kan ha behövt byta handläggare flera gånger omkring aktiviteten. Bytena har bland annat berott på omorganisationer, byten av myndighet, och personalomsättning. Detta gör det svårare att hålla bra dialog och förbereda inför nästa steg. För deltagaren innebär det ökad stress och oro, vilket försvårar rehabiliteringen. Kännedomen, rekryteringen och uppföljningarna hade underlättats med färre kontakter hos myndigheterna.

7. FÖR PERSONALEN -RESULTAT OCH EFFEKT

7.1 UTVECKLAD KOMPETENS HOS KÄVESTA

På Kävesta finns ett stort engagemang och en känsla av att aktiviteten och arbetet med målgruppen är viktig. Vi känner att folkhögskolan kan bidra med ett viktigt sammanhang för målgruppen. Vi ser Förrehabilitering som en del av folkhögskolans samhällsuppdrag med demokratiarbete och livslångt lärande. Gruppen ger också tillbaka mycket till personalen, både energi och viktiga erfarenheter kan överföras till skolans övriga utbildningar. Aktiviteten har utvecklat kompetens hos skolan och satt folkbildningen i sitt sammanhang. För Kävestas olika utbildningar har aktiviteten bidragit till ett mer linjeövergripande arbete och kontakt mellan arbetslagen. Aktiviteten har bidragit till kunskap om rakare kommunikation och vikten av förutsägbarhet. Det har också bidragit till en insikt över att det behövs en startfas där rutinerna, gruppen, den egna tanken om vad jag gör här får plats, även i andra grupper.

7.2 AKTIVITET SOM GER EFFEKT FÖR DELTAGARE, MEN INTE FÖR MYNDIGHETEN.

Från myndigheternas självvärderingar som gjorts med delar av den personal som varit involverad i Förrehabilitering har det framkommit att Förrehabilitering på Kävesta underlättar deras uppdrag. Förrehabilitering har varit en ny aktivitet att erbjuda deras klienter/försäkrade/deltagare, en aktivitet som är annorlunda då den fokuserar på kreativitet och den egna utvecklingen och på så vis kan svara upp mot ett behov som finns och som tidigare var svåra att lösa. För psykiatrins del har det varit viktigt att kunna visa ett friskt sammanhang som mål, främst för de yngre deltagarna. Myndigheterna betonar också att det behövs olika typer av aktiviteter för att passa olika människor och att Förrehabilitering bidrar till denna mångfald. De lyfter även upp att Förrehabilitering har en positiv effekt för deltagarens vidare rehabilitering.

På frågan om arbetet med Förrehabilitering inneburit interna förändringar och utvecklingar av arbetssätt, ökad kunskap och ökad samverkan med andra myndigheter, blir svaret att denna utveckling främst sker hos deltagarna, inte hos myndigheterna.

7.2.1 SJÄLVVÄRDERINGARNA BIDROG TILL ATT FÖRREHABILITERING FÖRTYDLIGADES

Självvärderingarna 2011, gav oss på Kävesta, insikten om behovet att tydligare formulera Förrehabiliteringens syfte, innehåll och rollfördelning. Det hjälpte till i arbetet med definitionen och att förtydliga foldern och det startbrev som skickas ut till berörda handläggare inför varje ny grupp.

7.3 GODA RESULTAT I NATIONELLA UTVÄRDERINGEN

2011 genomfördes en nationell utvärdering av professor / emeritus inom rehabiliteringsvetenskap Alf Bergroth och Jan Ekholm. Tidigare deltagare, personal på folkhögskolorna och myndigheterna intervjuades och svarade på enkäter. 92 % av personalen vid myndigheter och folkhögskola anser att Förrehabilitering på folkhögskola fyller en viktig funktion och 89 % av personalen vid myndigheter och folkhögskola anser att Förrehabilitering på folkhögskola ska finnas kvar efter projektslut. Utvärderingen är baserad på fokusgrupper på fem skolor, där Kävesta var en av skolorna.

8. FÖR ORGANISATIONEN -PROJEKTETS FÖRUTSÄTTNINGAR

8.1 STARTEN AV FÖRREHABILITERING

Tankarna om Förrehabilitering startade i en rektorsfortbildningsgrupp 2008, där Kävestas dåvarande rektor Ulla Wiberg var med. Kontakter togs först med Försäkringskassan och sedan kopplades samordningsförbundet (Finsam) i Örebro, som då var nystartat, in. Därav kom kommun och landsting med (Kävesta är enda skolan som från start haft kommun och landsting med) och ett år efter starten anslöt Arbetsförmedlingen.

8.2 STYRGRUPPEN

Styrgruppen har bestått av en representant från varje myndighet, Förbundschefen/ansvarig på Samordningsförbunden, nationella samordnaren för Förrehabilitering och Kävestas projektledare och rektor. 2011 anslöt även Finsam Sydnärkes representant till styrgruppen. Sedan starten har i princip hela styrgruppen bytts ut och vi har de senaste åren diskuterat vilket mandat personerna som sitter i styrgruppen bör ha för att kunna föra information till och från gruppen och kunna fatta beslut om så skulle krävas.

Kävestas styrgrupp har träffats 3-4 gånger/termin och har då pratat om hur det går i den pågående aktiviteten, planerat inför rekrytering av nästa aktivitet samt pratat om implementering.

Det har varit folkhögskolan som varit drivande med ansökningar, rapportskrivningar, självvärderingar, utvärderingar och implementeringsarbete. Det är på folkhögskolan initiativet togs, aktiviteten genomförs och personalen finns anställd. Verksamheten drivs i samverkan och är beroende av myndigheterna för rekrytering av deltagare och överenskommelse om ramarna för aktiviteten. Verksamheten är också beroende av finansiering, vilket gör att förutsättningarna för att bedriva Förrehabilitering bestäms utanför Kävesta.

8.3 NATIONELL STYRGRUPP OCH NATIONELL PROJEKTSAMORDNARE

För att hålla ihop alla skolor som arbetar med Förrehabilitering och arbeta nationellt för implementering finns en nationell styrgrupp som leds av den nationella samordnaren. Det är främst den nationella styrgruppen och den nationella samordnaren som drivit påverkansarbetet för implementering av Förrehabilitering. Som ett led i det arbetet gjordes gemensamma utvärderingar 2011 och dessa har utgjort viktiga argument i arbetet. (läs mer om implementering under 8.6) Implementeringsarbetet har ökat och riktats nationellt till myndigheters och politiska ledningar, där besluten fattas.

8.4 MYNDIGHETERNAS FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SAMVERKAN

Då inga extra resurser har avsatts för myndigheterna att arbeta med projekt eller samverkan kan man kanske inte förvänta sig att en stor skillnad i hela myndighetens arbetssätt ska komma ut av denna aktivitet. Vår upplevelse är att handläggarnas arbetsbelastning är hög och att det emellanåt varit tidskrävande nog för handläggare att ta sig till Kävesta för trepartssamtal. Då samtliga myndigheter är politiskt styrda och Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen nationellt styrda är frågan vilka förutsättningar myndigheterna haft att arbeta med den egna myndighetens organisation och uppdrag.

8.5 SAMORDNINGSFÖRBUND SOM FINANSIÄR

Kävesta är den enda skolan (av de 12 folkhögskolor som bedrivit Förrehabilitering) som hela tiden haft finansiering av Samordningsförbund, medan de andra skolorna haft medel från Europeiska socialfonden (ESF). Efter att de treåriga ESF-projekten tog slut har även andra skolor haft medel från Samordningsförbunden. En konsekvens av att vara ett Finsamprojekt har varit att det funnits lite olika syn på syftet med aktiviteten. Är aktiviteten främst för deltagarnas rehabilitering eller för att myndigheterna ska samverka mer runt individens rehabilitering.

Klara fördelar med att vara finansierade av Samordningsförbundet är att det möjliggjort fortsatt verksamhet i väntan på mer stadigvarande finansiering. Det har också möjliggjort deltagare från kommun och landsting, vilket inte varit vanligt på de andra skolorna. Kommunen har varit Kävestas största remittent.

Det har också varit positivt med det nätverk med andra projekt som bedrivits i Finsams regi och de perspektiv och stöd till verksamheten som Finsam gett.

8.6 IMPLEMENTERING

Eftersom Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen är centralt styrda, har fokus riktats till nationella ledningar och politiska forum, där makten finns. Väldigt lite fokus har lagts på lokala möjligheter till fast finansiering. Detta också på grund av att ingen av myndigheterna i Örebro med omnejd har klivit fram för att ta över verksamheten, vilket egentligen är tanken med Finsamprojekt.

8.6.1 MOTIONER, FRAMSTÄLLAN OCH INTERPELLATIONSDEBATT SOM PÅVERKANSARBETE

Under hösten 2012 skrevs fem olika motioner av C, Kd, M, Fp, S. Flera samtal skedde också med Socialförsäkringsutskottet och Folkbildningsrådet i hopp om att få en liknande lösning som Studiemotiverande folkhögskolekurs (SMF). SMF är ett regeringsuppdrag till folkhögskolan, via Arbetsförmedlingen och samarbetet och aktiviteten fungerar bra. SMF bedrivs på majoriteten av landets folkhögskolor, däribland Kävesta.

Under våren 2013 skrevs en framställan av Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Folkbildningsrådet om en ändring i förordningen för att möjliggöra att Folkbildningsrådet får uppdrag att utföra Förrehabilitering på folkhögskola. Det tog tid att få svar om Framställan och den avslogs sedan. Arbetsmarknadsministern byttes ut och oenigheter uppstod kring huruvida Förrehabilitering var lämplig att upphandla eller kunde undantas upphandling. Eva-Lena Jansson (s) (Kävestas kontaktpolitiker från ett politikerprojekt tillsammans med Allmän linje) frågade ut Arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson i en Interpellationsdebatt, vilken tyvärr inte gav några nya svar. Rektorererna för de folkhögskolor som bedrivit Förrehabilitering skrev även ett brev för att försöka påverka beslutet. I skrivande stund finns ingen planering om statlig finansiering av Förrehabilitering då diskussionen strandat vid oenigheterna kring upphandling kontra uppdrag.

9. FÖR ORGANISATIONEN -GENOMFÖRANDE OCH PROCESS

Vi har följt den utarbetade planen med att erbjuda aktiviteter för deltagare. Det har inneburit kontakter med myndigheterna för rekrytering, uppföljning och projektets fortsättning. Detta har skett via informationsmöten på myndigheter, besök på Kävesta, trepartsamtal mellan Kävesta, handläggaren och deltagaren samt att vi haft styrgruppsmöten.

Eftersom aktivitetens framtid varit oviss och vi fått ekonomiska besked från Finsam inför varje aktivitet de senaste åren, har en stor del av arbetet präglats av ansökningar om nya projektmedel och väntan på beslut om finansiering.

9.1 ERFARENHETSUTBYTE

För att sprida kunskap och erfarenheter mellan myndigheterna och folkhögskolan har det genom åren arrangerats några projekträffar. Då har vi försökt att samla personal från myndigheterna och skolan. Till en början var syftet att sprida information om och prata om aktiviteten, men även att prata om samverkan och framtida implementering. Kävesta var även en del av den nationella utvärderingen som gjordes 2011 och samlade då handläggare/kontakter från myndigheterna i en fokusgrupp.

Kävesta har deltagit både på de nationella träffarna mellan de olika skolorna som driver verksamheten och andra Finsamprojekt i Örebro och Sydnärke. Detta för att ta till sig andras erfarenheter och sprida kännedom om Förrehabilitering, men även att få kännedom om olika alternativ för Förrehabiliterings deltagare att gå vidare till eller komma ifrån. De personliga kopplingarna mellan olika aktiviteter och handläggare har underlättat arbetet.

9.2 UPPFÖLJNINGAR AV FÖRREHABILITERING

Utöver de del- och helårsrapporter som skrivits av Kävesta, har vi också kontinuerligt träffat Samordningsförbundets styrelser i Örebro och Sydnärke för att redogöra för verksamheten utifrån deltagare, samverkan och implementering.

9.2.1 SUS

Kävesta har stått för registreringen i "sektorsövergripande system för uppföljning av samverkan och finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet"(SUS) till och med 2012. Från 2013 beslutades att myndigheterna själva skulle göra det.

9.3 DELTAGARNAS BEHOV AV ATT DELTA TVÅ OMGÅNGAR

En återkommande fråga sedan 2011, har varit om en deltagare kan delta i två aktiviteter av Förrehabilitering, det vill säga två terminer. Diskussionen har tagit olika riktningar;

- att 15 veckor är en lång tid (en aktivitet, tillika termin)
- att man inte vill fatta beslut om ett helt år (två aktiviteter)
- att man tar upp platser för andra personer som skulle behöva gå

- att 15 veckor är för kort tid
- att man inte hinner bli färdig på 15 veckor om man tidigare inte varit i någon aktivitet
- att det skulle kunna vara två steg snarare än att man går om
- att det blir fokus på kvantitet istället för kvalitet.

Under 2012 fattade styrgruppen beslutet att det inte var möjligt att delta två omgångar. När frågan var uppe igen hösten 2013 fattades beslutet att det är upp till handläggaren att avgöra och att det därmed är möjligt att delta två omgångar. (läs mer under 5.5.2)

Ett 20-tal personer har genom åren deltagit två omgångar av Förrehabilitering.

10. FÖR ORGANISATIONEN - RESULTAT OCH EFFEKT

Sammanfattande beskrivning av resultaten av Förrehabilitering utifrån målen.

10.1 DEFINITION OCH GENOMFÖRANDE AV FÖRREHABILITERING

att bedriva Förrehabilitering på Kävesta folkhögskola utifrån Kävestaprojektets definition.

Vi har kontinuerligt utvecklat aktiviteten och beskrivningen av den (se bilaga 1 för definition av Förrehabilitering). Vi har förfinat vårt upplägg med rörelse, skapande och arbete kring sin egen hälsa och utveckling. Folkhögskolans bemötande, fysiska och sociala miljö, samt gruppen utgör viktiga faktorer för deltagarnas upplevda livskvalitet och aktivitetens goda resultat. Efter fem år känner vi oss säkra på vad vi ska erbjuda och hur vi arbetar med målgruppen för att personerna ska stärkas i sig själva och i sin rehabilitering.

10.2 AKTIVITETER

att genomföra 15-veckors aktivitet för 15-18 personer.

Vi har genomfört totalt 12 aktiviteter från 2009 med totalt 191 antagna personer. 174 personer har påbörjat och 133 personer har slutfört Förrehabilitering. Medelåldern har varit 36 år. Åldersspridningen mellan deltagare har varit 19-61 år.

Av de deltagare som slutförde är 59 % kvinnor och 31 % av deltagarna är under 30 år. Flest deltagare, 40%, har antagits via Försörjningsstöd.

Sydnärkes deltagare utgör 30 antagna, 29 som påbörjat och 26 som slutfört. (Se bilaga 2 för mer detaljerade resultat kring Sydnärke.)

I princip varje grupp har behövt påtryckningar kring rekrytering från Kävesta för att fyllas. Detta har även inneburit rekryteringar efter gruppstart med senare start för några personer. Från Sydnärke har intresset för aktiviteten varit något större än antalet platser.

10.3 DELTAGARNAS RESULTAT

att 60 % av deltagarna efter förrehabilitering på folkhögskola ska kunna gå vidare till arbetslivsinriktad rehabilitering, studier eller annan åtgärd som kan leda till egen försörjning.

100 personer har efter avslutad aktivitet en planering om att gå vidare till arbetslivsinriktad rehabilitering, arbete, studier eller ytterligare försteg, vilket utgör 75 %. (För Sydnärkes deltagare är det 22 personer som efter slutförd förrehabilitering har en planering om att gå vidare, vilket utgör 81%).

Försteg (44 personer) och Arbetslivsinriktad rehabilitering (40 personer) är de vanligaste aktiviteterna att gå vidare till. Nära hälften av de som gått vidare till ytterligare försteg, har gått en andra omgång av Förrehabilitering på Kävesta (ca 20 personer).

Vi har i varje enskild aktivitet och i det totala resultatet uppnått att 60 % har en planering om att gå vidare till arbetslivsinriktad rehabilitering, studier, arbete eller andra försteg. Däremot vet vi inte om det är den planeringen som tar vid eller hur lång tid efter aktivitetens slut på Kävesta det tar att påbörja den planeringen.

Utifrån deltagarnas utvärderingar ser vi att aktiviteten höjer livskvaliteten och upplevs viktig och stärkande i deltagarnas rehabilitering. Exempelvis lyfts kravlösheten, rutinerna, det individuella tempot, miljön, stödet från personal och gruppen, skapande och rörelser upp som avgörande faktorer för att stärka självkänsla och självförtroende, må bättre och hitta tillbaka till framtidstro och människovärde. Tilltro till sin egen förmåga och sitt eget värde är avgörande faktorer för att kunna ta vidare steg och närma sig arbetslivet. Dessa upplevelser är viktiga för livskvaliteten, även hos de personer som inte kommer vidare till arbetslivsinriktad rehabilitering, studier, arbete eller ytterligare försteg.

10.4 SAMARBETE MED MYNDIGHETERNA FÖRBÄTTRAR DELTAGARNAS REHABILITERING

att fortsätta utveckla samarbetet mellan myndigheterna och folkhögskolan, för att öka förståelse och kunskap för personal och deltagarnas möjlighet till god rehabilitering.

Vi som folkhögskola har under hela aktivitetens gång haft ett bra samarbete med myndigheterna, via deltagarnas handläggare och via styrgruppen. Vi märker också att det fördjupade samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan, leder till smidigare och mindre skrämmande övergång mellan myndigheterna för deltagarna. Det har varit positivt när kuratorer eller andra kontaktpersoner funnits med runt deltagaren. Dessa stödpersoner befinner sig närmare deltagaren än handläggaren och stödet blir mer kontinuerligt.

Vi upplever att det är bra att det finns en aktivitet parallellt med att deltagare byter myndighet, ersättning, handläggare eller läkare. Då finns möjlighet att träffa andra i samma situation, att lägga fokus på annat än den kommande förändringen och att få stöd från Kävestas personal i förändringen. Aktiviteten, personal och andra deltagare blir därmed ett stöd i sig när tillvaron känns osäker. Detta innebär även en lärprocess för skolans personal om alternativen efter Kävesta och hur mycket som händer runt deltagarna som de själva inte styr över.

Samarbete mellan Kävesta och Försäkringskassan, landstinget, kommun och Arbetsförmedlingen har inte lett till någon direkt ökad samverkan på grund av Förrehabilitering på folkhögskola. Däremot har kontakterna mellan skolan och myndigheterna ökat. Då både Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan är nationellt styrda och samtliga myndigheter politiskt styrda finns det i realiteten inte så stort handlingsutrymme. När det däremot bestäms nationellt att Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan ska samverka i gemensam kartläggning blir det skillnad. Ett lokalt Förrehabiliterande projekt har således lite att komma med jämfört med nationella beslut när det gäller övergripande samverkan.

10.5 DELTAGARNAS REHABILITERING FÖRE MYNDIGHETERNAS SAMVERKAN

Styrgruppens slutsats är att på individnivå har samverkan ökat och handläggarna på olika myndigheter har ökat sitt samarbete, även där med individen som utgångspunkt.

I implementeringsarbetet har ledningarna för Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan samverkat med Folkbildningsrådet och gjort gemensam sak i frågan om Förrehabilitering gentemot politiken.

10.6 IMPLEMENTERING

att fortsätta att aktivt arbeta för att förrehabilitering i folkhögskolemiljö ska implementeras och hitta former för en stabil försörjning. Detta sker genom påverkansarbete både nationellt, regionalt och lokalt.

Vi har ännu inte fått en statlig och långsiktig finansiering och efter hösten 2013 har vi kommit till vägs ände mellan ministrar och Arbetsförmedlingen där olika åsikter finns kring att verksamheten bör upphandlas eller kan bedrivas utan upphandling. Om det blir regeringsskifte spås frågan om Förrehabilitering tas upp igen. (Läs mer om implementeringsarbetet under 8.6)

10.7 KÄVESTAS SLUTORD

Hela rapporten utgår från Kävestas perspektiv då det är vi som varit utförare av Förrehabilitering och den drivande parten i rapporteringen. Här följer en lite friare skrivning av Kävestas upplevelse av att ha arbetat med Förrehabilitering i fem år.

Det har känts givande, viktigt och lärorikt att arbeta med målgruppen långtidssjuka. Vi är stolta över att ha utvecklat en metod och en verksamhet som hjälper människor vidare i sin utveckling och rehabilitering. Kävesta folkhögskola har kunnat fylla en funktion och erbjuda en aktivitet som kan hjälpa långtidssjuka och långtidsarbetslösa vidare. Samarbetet mellan folkhögskolan och myndigheterna har utvecklats och vi har tillsammans format ett arbetssätt som ökar deltagarnas möjlighet till god rehabilitering. Det finns naturligtvis mer att utveckla och mer att lära av varandras organisationer men för att lyckas med det krävs en bättre kontinuitet som endast en stadigvarande verksamhet kan uppfylla. Vår bedömning är att behovet av Förrehabilitering på folkhögskola finns kvar och vi hoppas kunna återuppta verksamheten när rätt förutsättningar finns.

Det är de bristande förutsättningarna och därmed risken att förlora kvalitet som fått Kävesta att ta det tråkiga beslutet att inte ansöka om medel för hösten 2014. Svårigheter som Kävesta upplever beror främst på bristen på stadigvarande finansiering, som i sin tur påverkar nedanstående punkter. Samtidigt är dessa punkter egna utmaningar, oavsett finansiering.

- Rekrytering av deltagare
- Deltagarnas möjlighet att förbereda sig inför start
- Bemanning av personal och planering på Kävesta
- Ägandeskapet av Förrehabilitering.

Problemen med att få deltagare ligger inte enbart i den korta framförhållningen som kommer av kortsiktiga ekonomiska beslut, utan också i myndigheternas organisationer. Omsättning på

personal, hög arbetsbelastning och kanske främst förändrade direktiv om mot vem och hur myndigheterna ska arbeta spelar in.

Kävesta ser också en svårighet i vem som äger Förrehabilitering. Vi sägs driva Förrehabilitering i samverkan, men det är Kävesta som erbjuder aktiviteten och är den drivande parten. Vi är beroende av myndigheterna för att få deltagare och väntar på olika lösningar kring implementering och ekonomi från nationellt håll. Detta sätter oss i en frustrerad sits där vi behöver vänta på olika besked och förhålla oss till andras riktlinjer. Dessa förutsättningar har i hög grad bidragit till vårt beslut att inte ansöka om medel från Finsam.

Projektledare *Anna Johnsson och Eva Egard,*
Rektor *Elisabeth Rosander*

2014-08-15

BILAGA 1 DEFINITION AV FÖRREHABILITERING PÅ KÄVESTA

Förrehabilitering på Kävesta är en aktivitet för personer över 18 år som på grund av långvarig sjukdom eller långvarig arbetslöshet står långt från arbetsmarknaden.

Samverkan

Förrehabilitering drivs i samverkan. Samverkande parter är Örebro läns landsting via Kävesta folkhögskola och psykiatrin, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen samt Örebro kommun via försörjningsstöd. Kävesta folkhögskola, vars huvudman är Örebro läns landsting, är utförare av aktiviteten.

Målgruppen och förutsättningarna att delta

Det är myndigheterna som remitterar deltagare och antagningen sker i samråd med Kävesta. Målgruppen är personer som är 18 år och äldre och som på grund av långvarig sjukdom eller långvarig arbetslöshet står långt från arbetsmarknaden.

Förrehabilitering är en gruppaktivitet för 15-18 personer (varav tre-fem personer från Sydnärke). Aktiviteten pågår i 15 veckor. Det kostar ingenting för deltagaren att delta i Förrehabilitering och den ersättning personen har via sin myndighet behålls.

Samarbete mellan myndigheten och Kävesta

Deltagaren behåller sin myndighetskontakt under aktiviteten och det sker kontinuerlig uppföljning mellan Kävesta, deltagaren och handledaren/kontakten. Under aktivitetens 15 veckor är utgångspunkten att träffas i trepartsamtal vid två tillfällen för att följa upp hur det går i aktiviteten och vad som ska ta vid efter Förrehabilitering. På så sätt får handledaren reda på vad som händer både i aktiviteten och med personen. Vid behov sker tätare kontakter via mail och telefon. På Kävesta görs även egna avstämningar om hur det fungerar för deltagaren i aktiviteten och vad deltagaren önskar lägga fokus på under aktiviteten. Kävesta gör inte skriftliga bedömningar av personen, utan färdigheter och svårigheter diskuteras under trepartsamtalen utifrån deltagarens upplevelser.

Kävesta är utförare av aktiviteten, men handledare/kontakter finns med under hela tiden och behåller sitt rehabiliteringsansvar och myndighetsuppdrag.

Aktivitetens syfte och ramar

Syftet med Förrehabilitering är att deltagaren ska stärka sig själva, komma igång i rutiner, värma upp sin motivation och prova nya saker och sin förmåga inför arbetslivsriktad rehabilitering, studier, jobb och andra insatser som kan leda till egen försörjning.

Aktiviteten är en gruppverksamhet där viss individuell anpassning finns. Aktiviteten räknas som heltid och omfattar fyra dagar schemalagd tid på Kävesta per vecka. Fredagen används som tid för vila, möten, egen planering och reflektion och räknas in i aktiviteten. På Kävesta startar aktiviteten 9.30 och avslutas 13.00 eller 14.00. Därtill tillkommer restid.

Det är möjligt att delta färre och kortare dagar och eventuellt fokusera på visst intresse eller behov. Däremot kan inte aktiviteten användas som kurs i ett enskilt område. Aktiviteten följer

ett angivet, men flexibelt schema där samma lärare och lektioner/pass återkommer för att skapa trygghet och rutiner.

Förrehabilitering fikar och äter lunch på skolan. Det finns möjlighet att delta i skolövergripande aktiviteter som ”Aktuellt”, det vill säga gästande föreläsare eller underhållning. En stor del av tiden ägnas på så sätt till umgänge både inom och utom gruppen.

Innehåll i aktiviteten

Aktiviteten består av både praktiska, teoretiska och kreativa delar, såsom rörelse, skapande och arbete kring sin egen hälsa och utveckling. Vi varvar övningar, diskussioner och föreläsningar med olika metoder för att vara här och nu. Exempelvis långsamma rörelser, avslappning och skapande. Personlig utveckling med fokus på ökad kännedom om mig, min hjärna och mitt tänkande har blivit en viktig del av innehållet. Vi arbetar med våra sinnen och naturen som hälsokälla. Vi arbetar med exempelvis keramik, ull och bild för att utmana oss själva, träna hjärnas kopplingar och för avkoppling. Vi arbetar med vägledning och planering i avstämningsmöten och individuellt vid behov.

Vi försöker hitta olika vägar för att hitta mod och lust, repetera gammal kunskap och få ny, personlig utveckling och att arbeta tillsammans i gruppen.

Folkhögskolans förhållningssätt, arbetssätt och bemötande

Folkbildningens honnörsord: respekt, ansvar, delaktighet, samarbete, reflektion, kritiskt tänkande, förståelse och dialog utgör grunden för verksamheten och hör samman med den människosyn och det bemötande som finns på Kävesta.

Personalen utgår från gruppen och individens intressen och behov och arbetar utifrån empowerment för att stärka deltagaren. Folkhögskolans pedagogik bygger på möten mellan människor och personalen är van vid att möta en grupp med olika färdigheter och behov. I förrehabilitering arbetar vi särskilt med funktionell kravlöshet för att lämna den prestation som många blivit sjuka av.

Folkhögskolans miljö

Att aktiviteten bedrivs i folkhögskolemiljö är en viktig förutsättning. Kävesta folkhögskola är en lugn och fin miljö med naturen och landsbygden nära. På Kävesta folkhögskola har folkbildning bedrivits sedan 1873 och idag finns cirka 140 andra deltagare inom musik, dans, konst och form och allmän linje som ordinarie verksamhet. Som deltagare i Förrehabilitering är du samtidigt deltagare på Kävesta folkhögskola och med i ett större sammanhang.

Effekter av Förrehabilitering

Enligt deltagarnas utvärderingar upplevs Förrehabilitering stärkande och förberedande inför nästa steg. Förrehabilitering erbjuder ett viktigt sammanhang med personer i liknande situation. Förrehabilitering ger nya verktyg och perspektiv inom personlig utveckling, skapande, avkoppling och hälsa. Förrehabilitering höjer livskvaliteten och tilltron på framtiden.

BILAGA 2 KÄLLOR FÖR INSPIRATION

Böcker

Nisse Simonsson Glöm inte minnet

Nisse Simonsson Varför mår vi så dåligt när vi har det så bra

Nisse Simonsson Livet är inte så tokigt om man beaktar alternativet

Susanne Pettersson Alltid nåbar aldrig ifred

Susanne Pettersson Ta fram kraften

Susanne Pettersson Leda med förtroende

Susanne Pettersson Bryt ihop och kom igen

Mia Törnblom Självkänsla nu

Mia Törnblom En härlig bok

Sanna Ehdin Den självläkande människan Höj din energi

Sanna Ehdin Finn din inre styrka

Sanna Ehdin Sannas matbok -Maten som botar

Jesper Juul Ditt kompetenta barn

Jesper Juul Din kompetenta familj

Stefan Einhorn Konsten att vara snäll

Stefan Einhorn Medmänniskor

Anna Kåver Att leva ett liv inte vinna ett krig

Kaj Pollack Att välja glädje

Ulla Holm Empati att förstå andras känslor

Torild Carlsson: Äntligen måndag

Barth, Näsholm Motiverande samtal

R. Nelson, Jones Grundläggande samtalsmetodik

Elisabeth Gummesson Good enough

Apoteket/Brombergs Stora hälsoboken

Martin Fransson Källan till att må bra är du

Martin Fransson Öka din vitalitet genom att bli resligare

Susanne Wolmesjö Smarta rörelser

Stefan Olsson och Martin Frödin Personligt entreprenörskap att få saker att hända

Olof Röhlander Det blir alltid som man tänkt sig

Florette Mike Tvärtom både och lite till

Balkfors Kroon Smygträning för stillasittande

Per Ove Lind Maten som botar

MatsEric Nilsson: Smakernas återkomst

Fredrig Langbord: Gör din grej

Psykologiförlaget Althoff/Nyberg Jag känner mig så konstig

Mono, Rono Orgami för barn

Ola Schenström Mindfulness i vardagen

Jan Elofsson Det är bra att jobba

Ann Heiberlein Det var inte mitt fel

Bodil Jönsson Tankekraft

J.R DranOr Fröken märkvärdig och kameran

Johanna Rose, Alexander Perski Duktighetsfällan

Cajsa Tengblad: Prestationsprinsessan

Maja Söderberg Maja klimatmat

Thich Nhat Hann Mandelträdet i din trädgård — om uppmärksamhetens under

CD

Mindfulness för nybörjare

Filmer

Jag AB Kjell Enhager AB

Skillnaden som gör skillnad -Kjell Enhager AB

Rör dig hjärna, en film om det neuromotoriska underlaget -slowmotion productions 2011

BILAGA 3 RESULTAT SYDNÄRKE

Här finns Sydnärkes deltagare utlyfta ur det totala antalet deltagare, det vill säga att de är en del av statistiken som presenteras under 5. Deltagare

2009 och 2014 deltog inga personer från Sydnärke.

Tabell över antal och fördelning av de som antagits, påbörjats, avbrutit och slutfört

Deltagare från Sydnärke	2010	2011	2012	2013	Totalt
Totalt antal personer antagna i aktiviteten	6	6	7	11	30
Antal personer som påbörjade aktiviteten	6	6	7	10	29
Antal kvinnor som påbörjat	5	5	7	10	27
Antal deltagare under 30 år som påbörjat	2	0	1	1	4
Antal avhopp	2	0	0	0	2
Antal som slutför aktiviteten	4	6	7	10	27
Antal kvinnor som slutfört	4	5	7	10	26
Antal deltagare under 30 år som slutfört	0	0	1	1	2

Sydnärkes deltagare har övervägande varit kvinnor, över 30 år.

Alla som antagits har kommit till start och två personer har avbrutit aktiviteten. (En person från Arbetsförmedlingen och en från Försäkringskassan). Vi vet inte vad det beror på att fler av de som antagits slutfört. Det kan vara rena tillfälligheter och individuella förutsättningar som avgör resultatet. Faktorer som skulle kunna spela in är:

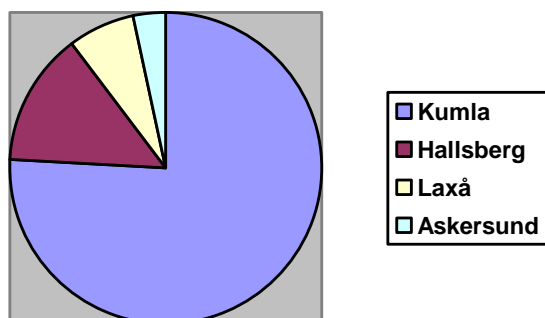
- att Sydnärke haft färre platser att tillgå och rekryteringen därför blivit mer rätt
- att det är färre personer som är yngre än 30 år (deltagare under 30 år utgör ca 30 % av avbrotten) och att flera av personerna från Sydnärke tidigare haft anställning
- att inga deltagare kommit via kommunen (som också utgör en stor del av avbrotten)

Tabell över Myndighetsfördelning Sydnärke

Fördelning av deltagare som påbörjat från de olika myndigheterna	2009	2010	2011	2012	2013	totalt
från Kommunen						
från Försäkringskassan		2	2	5	9	18
från Arbetsförmedlingen		4	3	2	1	10
Från Psykiatrin			1			1

Kring flera deltagare har det funnits samarbete mellan Försäkringskassan och psykiatrin och kring några deltagare även samarbete mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen genom gemensam kartläggning.

Diagram över fördelning mellan kommunerna i Sydnärke

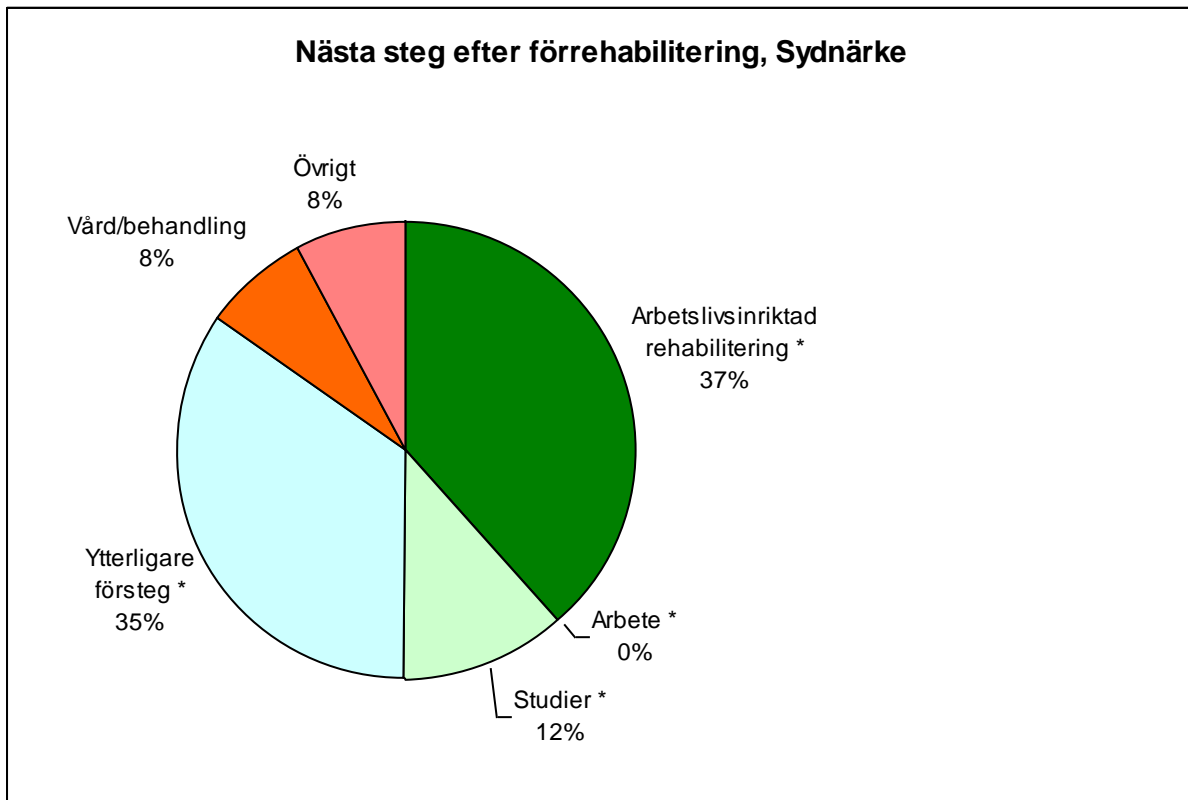
Tabell över Sydnärkes deltagares vidare planering efter slutförd aktivitet

Nästa steg efter Förrehabilitering	2010	2011	2012	2013	Totalt
Arbetslivsriktad rehabilitering	3	4	1	2	10
Arbete					
Studier	1		1	1	3
Ytterligare försteg		1	2	6	9
Antal deltagare som har en planering om att gå vidare	4/4	5/6	4/7	9/10	22/27
Vård/behandling			2		2
Övrigt		1		1	2

Vi räknar Arbetslivsriktad rehabilitering, arbete, studier eller ytterligare försteg som att gå vidare. Övrigt står för osäker/utebliven planering, flytt etc.

Då procenten är baserad på en liten målgrupp ger det stora procentuella utslag.

Diagram över deltagare från Sydnärkes vidare planering efter slutförd aktivitet

* Står för planering om att gå vidare